

>Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

Hanzehogeschool Groningen
t.a.v. College van Bestuur
Postbus 30300
9700 RM Groningen

**Hoger Onderwijs en
Studiefinanciering**

Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Onze referentie
34206846

Bijlagen

Datum 10 oktober 2022

Betreft Besluit macrodoelmatigheid hbo master Duurzame en Gezonde Voeding
te Groningen

Geachte bestuur,

Met de brief van 05/06/2022, door de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs (hierna: CDHO) ontvangen op 07/07/2022, hebt u mij het voornemen voorgelegd om de hbo-masteropleiding Duurzame en Gezonde Voeding als bekostigde opleiding te verzorgen in Groningen.

Advies CDHO

De CDHO heeft mij bij brief van 13/09/2022, kenmerk 2022/056, positief geadviseerd over uw aanvraag. Dit advies, dat integraal deel uitmaakt van dit besluit, treft u hierbij aan.

Besluit

Gelet op het bovengenoemd advies van de CDHO, het bepaalde in de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (hierna: WHW) en in de Regeling macrodoelmatigheid hoger onderwijs (hierna: Regeling), heb ik besloten in te stemmen met uw voornemen om de hbo-masteropleiding Duurzame en Gezonde Voeding als bekostigde opleiding te verzorgen te Groningen.

Beoordelingskader

De wettelijke grondslag voor mijn besluitvorming is gelegen in artikel 6.2 van de WHW. Voorts is de Regeling leidraad geweest voor mijn afwegingen.

Motivering

Overeenkomstig het advies van de CDHO concludeer ik dat uw aanvraag voldoet aan de criteria a en b van artikel 4, eerste lid, van de Regeling. Voor de nadere motivering verwijs ik u naar het advies van de CDHO.

Croho-procedure

Ingevolge artikel 6.2, negende lid, van de WHW vervalt dit besluit indien de opleiding niet binnen tien maanden na dagtekening van dit besluit is geregistreerd in het Croho. Registratie binnen die termijn is niet eerder mogelijk dan nadat de NVAO een positief besluit heeft genomen in het kader van de toets nieuwe opleiding. In verband met de geldigheidsduur van dit besluit adviseer ik u zo spoedig mogelijk bij de NVAO een aanvraag voor de toets nieuwe opleiding in te

Als u belang hebt bij dit besluit, dan kunt u hiertegen binnen 6 weken, gerekend vanaf de verzenddatum, bezwaar maken. Stuur uw bezwaarschrift naar DUO, Postbus 30205, 2500 GE Den Haag. U kunt uw bezwaar ook digitaal indienen op www.bezwaarschriftenocw.nl.

dienen. Voor de registratie van uw opleiding kunt u gebruik maken van a-Croho. Mocht u vragen hebben over de registratie, dan kunt u contact opnemen met ssg@duo.nl.

Onze referentie
34206846

Een afschrift van deze brief is verzonden aan de CDHO, de NVAO, DUO-Groningen, de Inspectie van het Onderwijs en de VH.

Met vriendelijke groet,

de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
namens deze,
MT-lid Hoger Onderwijs en Studiefinanciering

dr. Hubert-Jan Albert

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
T.a.v. de Minister
Dhr. dr. R.H. Dijkgraaf
Postbus 16375
2500 BJ DEN HAAG

Postadres
Postbus 85498
2508 CD Den Haag
Bezoekadres
Parkstraat 83
2514 JG Den Haag
T: 070 8505300
W: www.cdho.nl
E: info@cdho.nl

Advies nieuwe opleiding

Onderwerp	Ons Kenmerk	Datum
Nieuwe opleiding Hanzehogeschool Groningen Voltijd hbo master Duurzame en Gezonde Voeding Groningen	2022/056	13/09/2022

Geachte heer Dijkgraaf,

Op 07/07/2022 heeft de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs het voornemen ontvangen van de Hanzehogeschool Groningen om de hbo master Duurzame en Gezonde Voeding als bekostigde opleiding te verzorgen te Groningen (brief van 05/07/2022 met kenmerk O&O 225012). De aanvraag was voorzien van alle voor de beoordeling benodigde gegevens en is door de commissie in behandeling genomen. Op 15/08/2022 heeft de commissie omwille van de zorgvuldige besluitvorming de beslistermijn verlengd tot 26/09/2022.

Advies Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs

Gelet op het hiernavolgende adviseert de commissie u om positief te besluiten op het verzoek van de Hanzehogeschool Groningen om de hbo master Duurzame en Gezonde Voeding als bekostigde opleiding te Groningen te verzorgen.

Beoordelingskader

De wettelijke grondslag voor dit advies is gelegen in art. 6.2 van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (WHW). Voorts heeft de Regeling macrodoelmatigheid hoger onderwijs van 20 juni 2018, verder te noemen de Regeling, voor de commissie als leidraad gediend. Het beoordelingskader treft u in de bijlage bij dit advies aan.

Omschrijving van de aanvraag

Aanvrager wil de hbo master Duurzame en Gezonde Voeding in Groningen aanbieden. Het gaat om een Nederlandstalige hbo master die aanvrager in het Croho onderdeel Sectoroverstijgend wil laten registreren. De opleiding omvat 120 studiepunten en aanvrager wil deze in voltijdvorm aanbieden. De opleiding bestaat uit vier modules van elk 30 studiepunten: Verduurzaming van de voedselketen, De gezonde voedselketen, Het duurzame en gezonde product van de toekomst en

een Meesterproef. Aanvrager beschrijft dat studenten gedurende de eerste drie modules samenwerken in een 'community of learners' aan een complex en actueel vraagstuk uit de praktijk. De opleiding is toegankelijk voor studenten met een diploma van een relevante hbo bacheloropleiding zoals Bio-informatica, Biologie en Medisch laboratoriumonderzoek, Biotechnologie, Chemie, Chemische Technologie, Forensisch Laboratoriumonderzoek, Tuinbouw en Akkerbouw, Voedingsmiddelentechnologie of Voeding en diëtetiek.

Afgestudeerden van de opleiding zullen volgens aanvrager een nieuwe rol vervullen in het domein voeding, voedsel en gezondheid. Aanvrager noemt rollen als innovation manager of facilitator, projectleider of projectmanager, business developer of propositie-ontwikkelaar. Afgestudeerden zouden die rollen kunnen vervullen in bedrijven en organisaties die zich bezighouden met voedsel- en voedingsproductie, productie van voedingsverpakking, organisaties waar aandacht wordt besteed aan voedsel en voeding in relatie tot gezondheid en consumenten en onderzoeksorganisaties gericht op de domeinen voeding, voedsel en gezondheid.

Motivering

De aanvraag voldoet naar mening van de commissie aan de criteria a en b in art. 4 lid 1 van de Regeling.

Beoordeling criterium a

Aanvrager stelt dat de hbo master Duurzame en Gezonde Voeding aansluit op een arbeidsmarktbehoefte in combinatie met een maatschappelijke behoefte.

Beoordeling arbeidsmarktbehoefte

Ter onderbouwing van de arbeidsmarktbehoefte verwijst aanvrager onder andere naar ROA's Arbeidsmarkt Informatie Systeem (AIS), de Spanningsindicator van het UWV (www.werk.nl/arbeidsmarktinformatie/dashboards/spanningsindicator), de website www.nationaleberoepengids.nl, 'Kansrijke beroepen' van het UWV (2021), het rapport 'The Future of Jobs 2020' van het World Economic Forum (2020), de website www.cbs.nl/nl-nl/visualisaties/dashboard-arbeidsmarkt/vacatures/vacaturegraad-naar-bedrijfstak, het artikel 'Perfect storm voor foodondernemers' van ABN AMRO (2021, www.abnamro.nl/nl/zakelijk/insights/sectoren-en-trends/stand-van-sectoren/food/perfect-storm-voor-foodondernemers.html), het rapport 'Hogere productiekosten overschaduwden heropening horeca' van ABN AMRO (2022, www.abnamro.nl/nl/zakelijk/insights/sectoren-en-trends/sectorprognoses/food/hogere-productiekosten-overschaduwden-heropening-horeca.html), het rapport 'Hogere productiekosten beperken productie in land- en tuinbouw van ABN AMRO (2022, www.abnamro.nl/nl/zakelijk/insights/sectoren-en-trends/sectorprognoses/agrarisch/hogere-kosten-beperken-productie-in-land-en-tuinbouw.html), de rapportages over kansrijke beroepen per regio van het UWV op www.werk.nl/arbeidsmarktinformatie/kansen-arbeidsmarkt/regionale-kansrijke-beroepen en het rapport 'Marktpotentieel voor een master in het domein Food' van Lexnova (2022).

Aanvrager is van mening dat in ROA's indeling de opleidingstypes master landbouw, biologie en biochemische technologie, master chemische technologie, master farmacie en gezondheidswetenschappen en master management, bedrijfs- en personeelwetenschappen relevant zijn voor de beoogde master Duurzame en Gezonde Voeding.

De commissie constateert dat in het opleidingstype master landbouw, biologie en biochemische technologie de aanverwante wo masters Food Safety en Food Quality Management zijn ondergebracht naast 44 niet verwante opleidingen. De commissie acht dit opleidingstype daardoor niet relevant voor de beoogde opleiding. Hetzelfde geldt voor het opleidingstype master farmacie en gezondheidswetenschappen, waar alleen de aanverwante wo master Nutrition and Health in is opgenomen naast 42 niet verwante opleidingen en het opleidingstype master management, bedrijfs- en personeelwetenschappen waar de aanverwante hbo master Agribusiness Development onder is geschaard naast 61 niet verwante opleidingen. De commissie laat de prognoses voor deze opleidingstypes dan ook buiten beschouwing. De commissie constateert

voorts dat in het opleidingstype master chemische technologie de aanverwante hbo masteropleiding Innovative Dairy Chain Management en de aanverwante wo masteropleidingen Health Food Innovation Management en Food Technology zijn geschaard, naast 10 niet verwante opleidingen. De commissie acht de prognoses voor dit opleidingstype ten dele relevant voor de beoogde master Duurzame en Gezonde Voeding. Het ROA typeert de toekomstige arbeidsmarkt voor afgestudeerden van dit opleidingstype als 'goed' en verwacht grote knelpunten in de toekomstige personeelsvoorziening (Tabel 1).

Tabel 1. Arbeidsmarktprognoses opleidingstype master chemische technologie

Opleidingstype	Arbeidsmarktprognose variabele	Indicator	Aantal	Totaal % 6 jr.	Gem. jaarlijks %	Typering
> > Master - chemische technologie	verwachte uitbreidingsvraag tot 2026		1800	8	1.2	gemiddeld
> > Master - chemische technologie	verwachte vervangingsvraag tot 2026		5300	23	3.5	hoog
> > Master - chemische technologie	verwachte baanopeningen tot 2026		7100	31	4.6	hoog
> > Master - chemische technologie	verwachte instroom van schoolverlaters tot 2026		5500	24	3.6	gemiddeld
> > Master - chemische technologie	ITKP toekomstige knelpunten personeelsvoorziening in 2026	0.96				groot
> > Master - chemische technologie	ITA toekomstige arbeidsmarktsituatie in 2026	0.96				goed

Bron: ROA, AIS

Aanvrager betoogt voorts dat de volgende beroepsgroepen in ROA's indeling relevant zijn voor de beoogde opleiding: biologen en natuurwetenschappers, ingenieurs (geen elektrotechniek), beleidsadviseurs, bedrijfskundigen en organisatieadviseurs, technici bouwkunde en natuur, productieleiders industrie en bouw en managers productie. De commissie kent in beginsel meer gewicht toe aan de prognoses voor opleidingstypen omdat daarin de uitstroom uit een cluster verwante opleidingen wordt gerelateerd aan verwachte baanopeningen voor dit type afgestudeerden. De commissie constateert dat afgestudeerden in aanmerking komen voor een groot deel van de beroepen in de beroepsgroep biologen en natuurwetenschappers, te weten chemici, biologen, agrarisch en milieudeskundigen en adviseurs op het gebied van landbouw, bosbouw en visserij. De commissie acht deze beroepsgroep derhalve relevant voor de beoogde opleiding. Het ROA verwacht grote knelpunten voor deze beroepsgroep in 2026.

Afgestudeerden komen in aanmerking voor een deel van de beroepen binnen de beroepsgroepen ingenieurs (geen elektrotechniek), te weten chemisch ingenieurs en milieutechnologen, een deel van de beroepen binnen de beroepsgroepen beleidsadviseurs en bedrijfskundigen en organisatieadviseurs (bij beide beroepsgroepen: alleen adviesfuncties die inhoudelijk betrekking hebben op duurzame en gezonde voeding) en de beroepsgroep technici bouwkunde en natuur (scheikundige en natuurkundige onderzoekstechnici, vakspecialisten levenswetenschappen, landbouw en natuurbeheer, analisten en laboranten levenswetenschappen (muv medisch)). De commissie acht derhalve deze beroepsgroepen ten dele relevant voor de beoogde opleiding. Het ROA verwacht grote tot zeer grote knelpunten bij deze beroepsgroepen in 2026.

Ten slotte constateert de commissie dat afgestudeerden in aanmerking komen voor slechts enkele beroepen binnen de beroepsgroepen productieleiders industrie (toezichthoudend personeel in de industrie) en managers productie (managers landbouw en managers industrie). De commissie laat deze beroepsgroepen dan ook buiten beschouwing.

De commissie constateert dat de prognoses van het ROA voor het ten dele relevante

opleidingstype master chemische technologie, de relevante beroepsgroep biologen en natuurwetenschappers en de ten dele relevante beroepsgroepen ingenieurs (geen elektrotechniek), beleidsadviseurs, bedrijfskundigen en organisatieadviseurs en technici bouwkunde en natuur een positief beeld opleveren van de arbeidsmarktperspectieven voor afgestudeerden van de beoogde opleiding.

Aanvrager verwijst naar de Spanningsindicator van het UWV (www.werk.nl) voor de beroepsgroepen biologen en natuurwetenschappers, ingenieurs (geen elektrotechniek), beleidsadviseurs, bedrijfskundigen en organisatieadviseurs, technici bouwkunde en natuur, productieleiders industrie en bouw en managers productie. De commissie laat de twee laatstgenoemde beroepsgroepen buiten beschouwing omdat die onvoldoende relevant zijn, zoals hierboven besproken. Aanvrager constateert dat de spanningsindicator voor de meest relevante beroepsgroep biologen en natuurwetenschappers in heel 2020 en 2021 werd getypeerd als gemiddeld (met uitzondering van het derde kwartaal van 2021, waarin het UWV de spanning als krap typeerde). De spanning voor de ten dele relevante beroepsgroepen werd door het UWV in deze periode getypeerd als gemiddeld tot krap en zeer krap. De commissie merkt voorts op dat de spanning voor al deze beroepsgroepen in de eerste kwartalen van 2022 is toegenomen. De commissie constateert dat de spanningsindicatoren voor de relevante en ten dele relevante beroepsgroepen een positieve indicatie opleveren van de arbeidsmarktbehoefte aan dit type afgestudeerden.

Vervolgens geeft aanvrager onder verwijzing naar www.nationaleberoepengids.nl enkele voorbeelden van kansrijke beroepen waar afgestudeerden van de master Duurzame en Gezonde Voeding voor in aanmerking zouden komen, zoals Safety, Health & Environment Manager, Beleidsmedewerker, Procestecnoloog en Innovatietecnoloog. De commissie constateert dat de zoekterm 'Innovatietecnoloog' geen resultaten (meer) oplevert. De commissie merkt voorts op dat afgestudeerden van de beoogde opleiding niet in aanmerking komen voor de functie Safety, Health & Environment Manager omdat daarvoor een opleiding Veiligheidskunde vereist wordt. Verder merkt de commissie op dat de baankansen voor het beroep Beleidsmedewerker als 'goed' worden getypeerd, maar dat de functie beleidsmedewerker zo breed is dat de behoefte daaraan niet specifiek blijkt geeft van een arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van de beoogde opleiding. De baankansen voor het beroep Procestecnoloog worden als 'zeer goed' getypeerd. Aangezien afgestudeerden van de beoogde master voor deze functie in aanmerking komen mits ze een (bio)chemische of biotechnische bachelor als vooropleiding hebben gevolgd, biedt dit een licht positieve indicatie van een arbeidsmarktbehoefte aan dit type afgestudeerden.

Aanvrager geeft verder aan dat in het rapport 'Kansrijke beroepen' van het UWV is aangegeven dat binnen de sector industrie productieleiders proces- en levensmiddelenindustrie, proceslevensmiddelentecnologen, productontwikkelaars procesindustrie, chemisch analisten, biochemisch en microbiologisch analisten, kwaliteitsmedewerkers, QA functionarissen en -managers en managers R&D als kansrijke beroepen op hbo/wo niveau worden aangeduid (p. 5). De commissie is met aanvrager van mening dat afgestudeerden van de beoogde master in aanmerking komen voor deze kansrijke beroepen, mits zij een (bio)chemische of biotechnische bachelor als vooropleiding hebben afgerond. Afgestudeerden komen eveneens in aanmerking voor de functies Food Scientist en Food Technologist waar volgens het 'The Future of Jobs Report' van het World Economic Forum de komende vijf jaar vraag naar is (p. 93). Ook hier plaatst de commissie de kanttekening dat dit alleen geldt voor studenten met als vooropleiding een hbo bachelor in de voedingsmiddelentecnologie, (bio)chemie of biotechnologie.

Ten slotte beschrijft aanvrager dat uit de website van het CBS met informatie over de vacaturegraad per bedrijfstak (www.cbs.nl) naar voren komt dat de vacaturegraad in 2021 is gestegen voor de relevante sectoren Industrie, Landbouw, bosbouw en visserij en Specialistische zakelijke diensten. Meer specifiek merkt aanvrager op dat uit een artikel en twee rapporten van ABN AMRO naar voren komt dat voedselproducenten en bedrijven in de voedingsmiddelenindustrie relatief veel onvervulbare vacatures hebben. De commissie constateert

dat de algemene groei in vacaturegraad in deze sectoren een algemeen positief beeld geeft van de arbeidsmarktbehoefte in voor de opleiding relevante bedrijfstakken, maar dat er geen specifieke behoefte aan afgestudeerden van de beoogde hbo masteropleiding uit kan worden afgeleid.

Aanvrager betoogt voorts dat de beoogde master beantwoordt aan een regionale arbeidsmarktbehoefte onder verwijzing naar ROA's prognoses voor de beroepsgroepen biologen en natuurwetenschappers, ingenieurs (geen elektrotechniek), beleidsadviseurs, bedrijfskundigen en organisatieadviseurs, technici bouwkunde en natuur, productieleiders industrie en bouw en managers productie in de regio's Friesland, Groningen, Drenthe, Regio Zwolle en Flevoland. De commissie laat ook hier de twee laatste beroepsgroepen buiten beschouwing. Wat betreft de relevante beroepsgroep biologen en natuurwetenschappers constateert de commissie dat het UWV de spanning in de regio's Groningen en Friesland (van de overige regio's zijn geen gegevens bekend) in 2020 en 2021 typeerde als ruim/gemiddeld en krap/zeer krap. Wat betreft de overige, ten dele relevante, beroepsgroepen constateert de commissie dat het UWV de spanning op de regionale arbeidsmarkt in 2020 en 2021 typeerde als krap tot zeer krap. Dit biedt een positieve indicatie van een regionale arbeidsmarktbehoefte aan dit type afgestudeerden.

Aanvrager betoogt dat de opleiding ook aansluit op beroepen die het UWV in de relevante regio's Friesland, Groningen, Drenthe, regio Zwolle en Flevoland als kansrijk aanduidt (www.werk.nl). Het betreft de beroepen productieleiders proces- en levensmiddelenindustrie, proces-levensmiddelentechnologen, productontwikkelaars procesindustrie, kwaliteitsmedewerkers, QA functionarissen, QA managers, managers R&D, biochemisch en microbiologisch analisten, chemisch analisten en productieplanners. De commissie is met aanvrager van mening dat afgestudeerden van de beoogde master in aanmerking komen voor deze kansrijke beroepen, mits zij een (bio)chemische of biotechnische bachelor als vooropleiding hebben afgerond.

Vervolgens verwijst aanvrager naar een deel van het rapport 'Marktpotentieel voor een master in het domein Food', dat een kwalitatief onderzoek bevat dat onderzoeksbureau Lexnova in opdracht van aanvrager heeft uitgevoerd in de periode maart tot en met mei 2022. Het onderzoek bestaat uit interviews met twaalf sleutelfiguren die werken voor elf verschillende bedrijven. De namen van de geïnterviewden, hun functies en de namen van de organisaties waar zij voor werken zijn in het dossier opgenomen, alsmede de gebruikte vragenlijst en transcripten van de gevoerde gesprekken. De commissie constateert dat de geïnterviewden werken voor relevante organisaties en functies bekleden waarin zij in staat kunnen worden geacht om gezaghebbende uitspraken te doen over de arbeidsmarktbehoefte in hun organisatie en de sector. Uit de interviews komt naar voren dat de geïnterviewden het belang benadrukken van de transitie naar duurzame voedselvoorziening en gezonde voeding en dat zij het nut van de beoogde opleiding voor de sector onderschrijven. Lexnova heeft per benaderde organisatie aangegeven hoeveel medewerkers zij verwachten de komende jaren aan te nemen (p. 19-20). Het betreft een totale geschatte vraag van tenminste 40 werknemers voor de komende jaren. De commissie concludeert dat de gehanteerde methode valide is en dat de resultaten navolgbaar en representatief zijn. De commissie concludeert dat het onderzoek een kwalitatieve en een kwantitatieve regionale arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van de beoogde master Duurzame en Gezonde Voeding aantoont.

Ten slotte verwijst aanvrager naar het deel van het rapport 'Marktpotentieel voor een master in het domein Food' dat een kwantitatief onderzoek bevat dat onderzoeksbureau Lexnova in opdracht van aanvrager heeft uitgevoerd in maart en april 2022. Het onderzoek bestaat uit een online vragenlijst onder 102 potentiële werkgevers, gevestigd in heel Nederland, in een breed veld aan sectoren. 90 respondenten hebben de naam van hun organisatie aangegeven en 9 respondenten hebben een korte omschrijving gegeven van de organisatie waar zij voor werken. Van 3 organisaties is noch een naam noch een beschrijving opgenomen. De functies van de respondenten is aangegeven, alsmede de bedrijfssectoren, een indicatie van de omvang van de bedrijven en de regio's waar de bedrijven gevestigd zijn. De gehanteerde vragenlijsten en de antwoorden op de open vragen zijn bij het dossier gevoegd. Uit het onderzoek komt naar voren dat 43% van de

werkgevers aangeeft dat er behoefte is aan afgestudeerden met het profiel van de beoogde master (p. 24 en 25). 13 werkgevers hebben aangegeven zeker behoefte te hebben aan nieuwe medewerkers met dit profiel en 36 werkgevers hebben aangegeven misschien behoefte te hebben aan deze afgestudeerden (p. 27). In concrete aantallen geven de werkgevers aan voor de komende drie jaar zeker een behoefte te verwachten van 28 tot 107 nieuwe medewerkers (jaarlijks 9 tot 36 nieuwe medewerkers). Daarnaast geven werkgevers aan misschien een behoefte te hebben aan 51 tot 104 nieuwe medewerkers in de komende drie jaar (pp. 29 en 30). De commissie constateert dat bij het onderzoek een valide methode is gehanteerd en dat de resultaten grotendeels navolgbaar en representatief zijn. De commissie concludeert dat het onderzoek blijkt geeft van een geringe landelijke arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van de beoogde master.

De commissie concludeert op grond van het bovenstaande dat aanvrager een arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van de beoogde hbo master Duurzame en Gezonde Voeding heeft aangetoond.

Beoordeling maatschappelijke behoefte

Ter onderbouwing van de maatschappelijke behoefte verwijst aanvrager naar een groot aantal bronnen, waaronder de strategische agenda's voor hoger onderwijs en onderzoek 'De waarde(n) van weten' en 'Houdbaar voor de toekomst' van het Ministerie van OCW (2015 en 2019), het 'Actieplan Professionele Masters' van de Vereniging Hogescholen (2016), de 'Strategische Agenda Professionals voor Morgen' van de Vereniging Hogescholen (2019), de 'Strategische Onderzoeksagenda Praktijkgericht Onderzoek als kennisversneller hbo 2022-2025' van de Vereniging Hogescholen (2021), Kennis- en Innovatieagenda Landbouw, Water, Voedsel' van de Topsectoren Agri & Food, Water & Maritiem en Tuinbouw & Uitgangsmaterialen (2021, kia-landbouwwatervoedsel.nl), Strategische Agenda Metropoolregio Groningen: Koploper in transitie 2022-2026' van de gemeente Groningen (2022), de 'Voedselagenda voor Noord-Nederland' op www.nmfdrenthe.nl/nieuws/de-voedselagenda-voor-noord-nederland, de Sustainable Development Goals van de Verenigde Naties op www.sdg-nederland.nl en de Europese Onderzoeksagenda Horizon Europe op www.research-and-innovation.ec.europa.eu/system/files/2022-06/ec_rtd_he-investing-to-shape-our-future_0.pdf.

Aanvrager stelt onder verwijzing naar de strategische agenda's van het Ministerie van OCW dat dat het Ministerie van OCW streeft naar differentiatie in het onderwijsaanbod en dat het uitbreiden van het aantal hbo masteropleidingen daar deel van uitmaakt. De Vereniging Hogescholen heeft dit beleid opgepakt en actieplan en strategische agenda's opgesteld om het aanbod aan hbo masteropleidingen verder vorm te geven. De commissie merkt op dat onderhavige aanvraag betrekking heeft op een hbo masteropleiding en daarmee in algemene zin past binnen het beleid van het ministerie en de Vereniging Hogescholen gericht op de ontwikkeling van het hbo masteraanbod.

Aanvrager geeft vervolgens aan dat de 'Strategische Onderzoeksagenda Praktijkgericht onderzoek als kennisversneller hbo 2022-2025' cross-sectoraal onderzoek wil stimuleren en dat de agenda twaalf thema's bevat waarvan er drie relevant zijn voor de beoogde master, te weten Duurzame landbouw, water en voedselvoorziening, Gezondheid en welzijn en Sleuteltechnologieën en duurzame materialen (pp. 21-23). De commissie is van mening dat de interdisciplinaire opzet en de inhoudelijke thema's van de master Duurzame en Gezonde Voeding aansluiten op deze agenda, hetgeen een maatschappelijke behoefte aan deze opleiding onderstreept.

Aanvrager beschrijft dat de 'Kennis- en Innovatieagenda Landbouw, Water, Voedsel' van de Topsectoren Agri & Food, Water & Maritiem en Tuinbouw & Uitgangsmaterialen (2021, kia-landbouwwatervoedsel.nl) focust op zes missies, waarvan de missies Kringlooplandbouw, Klimaatneutrale landbouw en voedselproductie en Gewaardeerd, gezond en veilig voedsel relevant zijn voor de beoogde masteropleiding. De commissie constateert dat de master Duurzame en Gezonde Voeding gelet op de inhoudelijke focus op gezonde en duurzame voeding aansluit op genoemde missies, in het bijzonder Gewaardeerd, gezond en veilig voedsel.

Aanvrager betoogt dat de beoogde master ook aansluit op een regionale maatschappelijke behoefte, o.a. aan de hand van de 'Strategische Agenda Metropoolregio Groningen: Koploper in transitie 2022-2026' van de gemeente Groningen (2022). In deze agenda is aangegeven dat Groningen sterk ontwikkeld is op het gebied van energie, gezondheid en digitalisering en daarnaast innovatiekracht toont rond duurzame voedselsystemen, klimaatadaptatie en circulaire economie (p. 13). De commissie is met aanvrager van mening dat de beoogde master aansluit op de regionale thema's gezondheid en duurzame voedselsystemen.

De regionale maatschappelijke behoefte aan deze opleiding komt volgens aanvrager ook tot uitdrukking in de 'Voedselagenda voor Noord-Nederland' van Natuur en Milieufederaties Groningen, Drenthe en Friesland, Makelaars Jong Leren Eten van IVN Noord en GGD'en van Drenthe, Groningen en Friesland (2018, www.nmfdrenthe.nl). Deze voedselagenda is bedoeld voor bestuurders van overheden, bedrijven en maatschappelijke organisaties die zich bezighouden met de voedseltransitie en is opgezet aan de hand van de 'Schijf van Vijf': gezond, lokaal, duurzaam, circulair en sociaal. De commissie stelt vast dat de inhoud van de beoogde opleiding aansluit op de thema's in deze agenda. Dit onderstreept een regionale maatschappelijke behoefte aan deze opleiding.

Ten slotte betoogt aanvrager dat de hbo master Duurzame en Gezonde Voeding aansluit op een internationale maatschappelijke behoefte, blijkens de Sustainable Development Goals van de Verenigde Naties (doelstellingen 2, 9 en 12) en het cluster Food, Bioeconomy, Natural Resources, Agriculture and Environment binnen de pijler Global Challenges & European Industrial Competitiveness van het Europese onderzoeksprogramma Horizon Europe. De commissie onderkent dat de beoogde opleiding aansluit op zowel de drie genoemde doelstellingen binnen de Sustainable Development Goals als genoemd cluster binnen Horizon Europe. Dit onderstreept een internationale maatschappelijke behoefte aan deze opleiding.

De commissie concludeert dat aanvrager reeds op grond van het bovenstaande heeft aangetoond dat de beoogde hbo master Duurzame en Gezonde Voeding aansluit op een maatschappelijke behoefte.

De commissie concludeert dat de aanvraag aansluit op een maatschappelijke en een arbeidsmarktbehoefte. De aanvraag voldoet aan criterium a in art. 4 lid 1 van de Regeling.

Beoordeling criterium b

Vanaf 07/07/2022 is op de website van de CDHO kennisgegeven van het voornemen van de Hanzehogeschool Groningen om de hbo master Duurzame en Gezonde Voeding in Groningen aan te bieden. Hiermee is aan de instellingen voor hoger onderwijs de mogelijkheid gegeven om hun zienswijzen op dit voornemen kenbaar te maken. Er zijn geen zienswijzen ingediend.

De commissie overweegt ten aanzien van de ruimte in het landelijk opleidingsaanbod als volgt. De commissie beoordeelt de ruimte in het verwant aanbod onder meer door te bepalen welke bestaande opleidingen verwant zijn aan de voorgenomen opleiding. De onderwijsinstelling dient overtuigend te beargumenteren dat er nog voldoende ruimte is voor een nieuwe opleiding. De onderwijsinstelling dient hiertoe aan te geven wat het landelijk verwant aanbod van de aangevraagde opleiding is. Het verwant aanbod is aanbod dat inhoudelijk sterk met elkaar overeenkomt en opleidt tot (min of meer) dezelfde beroepen (uitstroomprofiel(en)). Bij de inhoud wordt door de commissie gekeken of de kennisgebieden en vaardigheden die in het curriculum van de voorgenomen opleiding zijn opgenomen overlap vertonen met de bestaande opleidingen. Voorts kijkt de commissie naar de instroomdoelgroep die de opleiding bedient. Verder is voor de beoordeling van het verwant aanbod van belang om welke onderwijsvariant (voltijd, deeltijd of duaal) het gaat. Verwante opleidingen worden dus niet louter bepaald aan de hand van de inhoud van een opleiding.

Aanvrager stelt dat de beoogde master Duurzame en Gezonde Voeding uniek is doordat binnen de opleiding voedsel, voeding, gezondheid, duurzaamheid en innovatie gecombineerd worden. Verder

merkt aanvrager op dat dit de enige master op deze terreinen is die in het Nederlands wordt aangeboden en dat het de enige hbo masteropleiding is met een studielast van 120 studiepunten. Aanvrager geeft aan dat andere hogescholen en universiteiten wel opleidingen aanbieden die raakvlakken vertonen met de beoogde master. Het betreft de wo masteropleidingen Food Quality Management, Food Safety, Food Technology, Nutrition and Health, Data Science for Food and Health (beoogde start september 2022) van Wageningen University en Health Food Innovation Management van Maastricht University en de hbo masteropleidingen Innovative Dairy Chain Management van Van Hall Larenstein, Agribusiness Development en Food Systems Innovation van Aeres Hogeschool.

De commissie is met aanvrager van mening dat bovengenoemde opleidingen raakvlakken vertonen met de beoogde hbo master Duurzame en Gezonde Voeding. De commissie acht de hbo masteropleiding Food Systems Innovation sterk verwant aan de beoogde opleiding aangezien beide opleidingen inhoudelijk sterk overlappen, opleiden tot dezelfde beroepen en rollen, dezelfde instroomdoelgroepen bedienen en in voltijd worden aangeboden. De commissie acht de overige opleidingen die aanvrager heeft beschreven aanverwant aan de beoogde master. De hbo master Agribusiness Development bedient dezelfde instroomdoelgroep, maar verschilt deels voor wat betreft het uitstroomprofiel en de inhoud en wordt in duale vorm aangeboden. De wo masteropleidingen Health Food Innovation Management, Food Technology en Nutrition and Health leiden deels op voor dezelfde functies en rollen en vertonen deels inhoudelijk overlap met de beoogde master, maar zijn niet direct toegankelijk voor studenten met een hbo bachelordiploma. De wo masters Food Quality Management en Food Safety vertonen zowel wat betreft het uitstroomprofiel als de inhoud slechts beperkt raakvlakken met de beoogde opleiding en ook deze opleidingen zijn niet rechtstreeks toegankelijk voor studenten met een hbo bachelordiploma. De hbo master Innovative Dairy Chain Management is wel direct toegankelijk voor hbo studenten, en overlapt wat betreft inhoud en wat betreft het uitstroomprofiel, maar dan geconcentreerd op één segment van de voedselproductie (melkveehouderij). Voorts acht de commissie de nog niet gestarte hbo master Gezond Gedrag en Leefomgeving van Aeres Hogeschool aanverwant aan de beoogde opleiding. Deze master bedient dezelfde instroomdoelgroepen en overlapt deels wat betreft uitstroomprofiel en inhoud (maar dan met de nadruk op gedrag in plaats van op voeding(productie)), maar zal uitsluitend in deeltijd worden aangeboden.

Aanvrager heeft een overzicht geleverd van de instroom in de verwante bekostigde hbo en wo masteropleidingen. Er zijn geen onbekostigde verwante opleidingen. De instroom in het verwante aanbod groeide de afgelopen jaren licht.

Tabel 2. Instroom in (aan)verwante opleidingen

Opleiding	Instelling	'17-'18	'18-'19-'20 '19	'20-'21	'21-'22
M Food Systems Innovation (45290), voltijd	Aeres Hogeschool (30TX), Almere				20
M Agribusiness Development (49137), duaal	Aeres Hogeschool (30TX), Dronten		11	14	14
M Health Food Innovation Management (60512), voltijd	Universiteit Maastricht (21PJ), Venlo	54	38	46	51
M Food Technology (66973), deeltijd	Wageningen University (21PI), Wageningen				22
M Food Technology (66973), voltijd	Wageningen University (21PI), Wageningen	247	292	256	270
M Nutrition and Health (66868), deeltijd	Wageningen University (21PI), Wageningen				22
M Nutrition and Health (66868), voltijd	Wageningen University (21PI), Wageningen	200	172	208	214
					179

M Food Quality Management (60109), voltijd	Wageningen University (21PI), Wageningen	41	47	45	42	55
M Food Safety (60112), voltijd	Wageningen University (21PI), Wageningen	68	69	55	54	36
M Innovative Dairy Chain Management (49290), deeltijd	Hogeschool Van Hall Larenstein (30HD), Leeuwarden		2			
M Innovative Dairy Chain Management (49290), voltijd	Hogeschool Van Hall Larenstein (30HD), Leeuwarden		6	2	13	8
Eerstejaarsinstroom	Totaal	610	637	626	658	655

Bron: DUO

Aanvrager heeft een prognose gemaakt van de instroom in de voorgenomen opleiding op grond van een instroomonderzoek onder studenten van relevante bacheloropleidingen die aanvrager zelf aanbiedt. Aanvrager verwacht dat circa 10 tot 15 studenten zullen instromen. De commissie acht deze prognose realistisch, gezien de eveneens geringe instroom in verwante opleidingen.

Als de instroom in de bestaande opleidingen en de verwachte instroom in de voorgenomen hbo master Duurzame en Gezonde Voeding wordt afgezet tegen de behoefte die bij criterium a is aangetoond, blijkt dat er ruimte is om deze opleiding binnen het bekostigde domein vorm te geven.

Vestiging van de opleiding in Groningen heeft geen negatief effect op de landelijke spreiding van het onderwijsaanbod.

De commissie concludeert dat er ruimte in het landelijk aanbod bestaat om de hbo master Duurzame en Gezonde Voeding te realiseren. De aanvraag voldoet aan criterium b in art. 4 lid 1 van de Regeling.

Gelet op het vorenstaande adviseert de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs u om positief te besluiten op het voorliggende verzoek.

Advies aan de NVAO over de naamkeuze en Croho indeling

De commissie heeft geconstateerd dat de voorgenomen opleiding dermate afwijkt van het bestaande verwante opleidingsaanbod, dat dit de keuze voor een andere naam rechtvaardigt. De commissie merkt daarbij op dat het inhoudelijk zwaartepunt van de opleiding ligt bij duurzaam en gezond voedsel terwijl in de naam van de opleiding is gekozen voor de term voeding in plaats van voedsel. De commissie adviseert de NVAO om bij de TNO te beoordelen of de naam van de opleiding de inhoud voldoende dekt.

Daarnaast heeft de commissie geconstateerd dat aanvrager de hbo master Duurzame en Gezonde Voeding in het Croho onderdeel Sectoroverstijgend wil indelen. De commissie is van mening dat de voorgenomen hbo master Duurzame en Gezonde Voeding verwant is aan een aantal bestaande opleidingen die in het Croho onderdeel Landbouw en natuurlijke omgeving zijn ondergebracht. Omwille van de transparantie van het opleidingsaanbod adviseert de commissie om de voorgenomen opleiding in het Croho onderdeel te laten registreren waar ook de verwante opleidingen zijn ingedeeld.

De NVAO ontvangt dit advies, zodat zij dit kan opnemen in het informatiedossier voor het panel ten behoeve van de toets nieuwe opleiding.

De Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs

drs. P.M.M. Rullmann
Voorzitter CDHO

Bijlage:

Beoordelingskader macrodoelmatigheid nieuwe opleiding of nevenvestiging

Aan de hand van de in de Regeling macrodoelmatigheid hoger onderwijs van 20 juni 2018 genoemde voorwaarden worden voornemens tot het verzorgen van een nieuwe opleiding beoordeeld op doelmatigheid. Een nieuwe opleiding kan volgens artikel 4 van deze Regeling alleen doelmatig worden geacht indien het voornemen voldoet aan de criteria a en b.

Volgens criterium a heeft het instellingsbestuur aangetoond dat er behoefte bestaat aan de nieuwe opleiding of nevenvestiging, zijnde overwegend een arbeidsmarktbehoefte, dan wel een overwegend maatschappelijke behoefte in combinatie met een arbeidsmarktbehoefte, dan wel een overwegend wetenschappelijke behoefte in combinatie met een arbeidsmarktbehoefte.

Volgens criterium b dient het instellingsbestuur aan te tonen dat in de behoefte die bij criterium a is aangetoond niet door het bestaande opleidingsaanbod wordt voorzien.

Advies aan de NVAO over naamkeuze en Croho onderdeel

In de Toelichting op de Regeling is aangegeven dat de CDHO ook een rol heeft bij de beoordeling van de voorgestelde naam en voertaal van de opleiding en bij de voorgestelde positionering in het Croho.

Wat betreft de opleidingsnaam: de CDHO kijkt of de voorgestelde naam van de opleiding passend is, gelet op de namen van verwante opleidingen. Daarbij is het uitgangspunt dat sterk op elkaar lijkende opleidingen dezelfde naam krijgen, om de transparantie van het opleidingsaanbod voor studiekezers en werkgevers te borgen. In het Croho kan ook een internationale (Engelse) naam worden geregistreerd. Dit onderdeel van het CDHO advies is niet gericht aan de Minister van OCW, maar aan de NVAO. Het panel van de NVAO toetst of de naamkeuze gerechtvaardigd is gelet op de inhoud van de opleiding en de namen van vergelijkbare opleidingen (artikel 5.7, vierde lid, onderdeel a, van de WHW).

Wat betreft de positie in het Croho: de CDHO kijkt of de voorgestelde indeling in het Croho passend is, gelet op de indeling van verwante opleidingen. Daarbij is het uitgangspunt dat sterk op elkaar lijkende opleidingen in hetzelfde Croho onderdeel worden geregistreerd, om de transparantie van het opleidingsaanbod voor studiekezers en werkgevers te borgen. Dit onderdeel van het CDHO advies is niet gericht aan de Minister van OCW, maar aan de NVAO. Het panel van de NVAO toetst of de voorgestelde indeling in het Croho aansluit bij de ordening van verwante opleidingen.